

Criteria

Sector

- vmbo
- havo / vwo
- mbo
- ho

Thema

- Visie, beleid en kwaliteit
- LOB-leeromgeving
- LOB-programma
- Studiekeuze/ studiesucces
- Loopbaangesprek
- Doorstromen
- Arbeidsmarktinformatie
- LOB-documenten
- Ouderbetrokkenheid
- Professionalisering
- Samenwerking
- Kansengelijkheid

Jaartal

- > 2020
- 2015 - 2020
- < 2015

Soort publicatie

- Proefschrift
- Inaugurale rede/ lectorale rede
- Onderzoeksrapport
- Samenvatting onderzoeksrapport
- Artikel

ALGEMENE GEGEVENS

Titel	Beroepsdilemma's als sleutel tot betekenisvol leren. Wageningen: Stoas Onderzoek.
Auteurs	Boer, P. den, A. K. Jager & H. R. M. Smulders (2003).
Hyperlink volledig onderzoek	https://peterdenboernet.files.wordpress.com/2020/06/den-boer-jager-smulders-2003-beroepsdilemmas-als-sleutel-tot-betekenisvol-leren.pdf

SAMENVATTING

Samenvatting van het onderzoek

Dit onderzoek gaat in om de manier waarop leerlingen hun beroepsidentiteit ontwikkelen en of en hoe zich dat verhoudt tot het vermogen om zelf sturing te geven aan hun verdere loopbaan. Het onderzoek had als hoofdvraag: hoe bereiden we jongeren zo goed mogelijk voor op een toekomst die in toenemende mate gekenmerkt wordt door onzekerheid?

Het onderzoeksrapport schetst de maatschappelijke en onderwijskundige context waarin het onderzoek geplaatst moet worden. Daarna volgt de onderzoeksopzet, operationalisering en instrumentering van het onderzoek. Verder worden de gegevens op zowel opleidings- als leerlingniveau beschreven en geanalyseerd. Ook de verbanden tussen opleiding/school en identiteitsontwikkeling worden onderzocht met als doel tot een conclusie te komen waarin aanbevelingen worden geformuleerd voor verder onderzoek en onderwijsontwikkeling.

De context is dat we in een overgang van de kenniseconomie zitten waarin meer kennis wordt geproduceerd en kennis korter zal worden gebruikt. Dit leidt ertoe dat het leren voor een beroep van zeker naar onzeker verschuift. De onderzoekers stellen dat dit resulteert in de paradigmashift dat leerlingen niet moeten aanpassen aan de arbeidsmarkt, maar dat leerlingen moeten worden voorzien van instrumenten om zelf sturing te nemen en houden op hun loopbaan(ontwikkeling).

In het rapport wordt uitgebreid ingegaan op verschillende benaderingen van het thema identiteitsontwikkeling. Op basis daarvan wordt gekozen voor een procesgericht model (hoe *ontwikkelt* zich een identiteit?), omdat dit het best past bij de onderzoeksvraag. Op grond van

LOB ONDERZOEK

theoretische inzichten wordt gekozen voor een model waarbij mensen door het opdoen van (grens)ervaringen en de verwerking daarvan een identiteit ontwikkelen en dat die identiteit van invloed is op het vorm kunnen geven aan de verdere loopbaan. Daarbij wordt opgemerkt dat het beroepsidentiteitsontwikkelingsproces cyclisch is.

Belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn: 1) dat er wordt vastgesteld dat er zoiets bestaat als beroepsidentiteitsontwikkeling en dat dit wordt geoperationaliseerd door de mate waarin leerlingen met beroepsdilemma's zijn geconfronteerd, 2) dat deze inderdaad ontstaat onder invloed van de aard van de opgedane ervaring (hoe heftiger hoe beter) en de mate waarin die verwerkt is (veel gesprekken erover) 3) dat het daarbij gaat om een *combinatie* van die twee – elk apart hebben ze weinig effect op het ontwikkelen van de identiteit en 4) dat er een relatie is van de ontwikkeldheid van de identiteit en de mate waarin de onderzochten een beeld hebben wat ze verder willen met hun loopbaan (aanzetten tot zelfsturing).

Waar beroepsdilemma's als een mooie leer- en ontwikkelingskans voor leerlingen wordt gezien, is er ook discussie over. De manier waarop een beroepsdilemma wordt 'aangevlogen' is erg persoonlijk en daarmee geen vast gegeven voor een echte beroepsidentiteitsontwikkeling. Uit het onderzoek komen ook aanbevelingen voor de onderwijsinstellingen. Zo wordt gesteld dat men beter kan werken met 'confronteren in plaats van oriënteren' (stuur op kennismaking met beroepsdilemma's), 'bescheidenheid in het didactische' zal leiden tot meer zelfexploratie en dus minder aanleren en meer leren voor de leerlingen. Dat wil zeggen dat docenten minder kennis overdragen met als doel zelfexploratie te stimuleren. Het derde advies is om 'maatwerk' te leveren omdat een loopbaanontwikkeling nu eenmaal niet uniform is.

Er wordt ook een advies gedaan om verder onderzoek te gaan uitvoeren op het gebied van concepten, instrumenten en relaties rond identiteitsontwikkeling en om praktijk- of actieonderzoek te gaan doen naar de effectiviteit van maatwerk en de manier om dat te realiseren.

TRANSFER

Wat kun je uit het onderzoek meenemen naar de LOB-praktijk?

Als je er als onderwijsinstelling op uit bent lerenden te helpen zelf (mede) richting te geven aan hun loopbaan is het zaak omstandigheden te creëren waarin die lerenden relevante (grens)ervaringen op kunnen doen en die goed kunnen verwerken (met gesprekken erover die leiden tot betekenisverlening).

LOB ONDERZOEK

